

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročnina na mesec 4 Din, četrt leta 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za inozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

Inserati po tarifi. — **Cekoval račun:** Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj se pošiljajo le na poštni predal št. 115, Ljubljana 1.

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Leto I.

V Ljubljani, dne 6. oktobra 1934

Štev. 32.

Naš prvi kongres

Vsem udeležencem kongresa Jugoslovanske narodne stranke je prometno ministrstvo odobrilo

50% POPUST

na vseh železnicah in parnikih v državi, ki so v državni eksploataciji.

Da omogočimo čim večjemu številu delegatov in udeležencev potovanja v Beograd, smo v sporazumu z Akcijskim odborom naše stranke za Savsko banovino dosegli, da se je odobrila

OD ZAGREBA DO BEOGRADA IN NAZAJ DO ZAGREBA ČETRTINSKA VOZINA S POSEBNIM VLAKOM.

Vsi udeleženci iz Slovenije naj torej kupijo na odhodni svoji domači postaji

CELO KARTO

do Zagreba in se odpeljejo v Zagreb z osebnimi vlaki tako, da bodo v Zagrebu na glavnem kolodvoru že v soboto, dne 13. oktobra t. l. zvečer. Obenem naj kupijo na odhodni postaji tudi rumeno železniško legitimacijo obrazec št. K-13 in dajo to rumeno legitimacijo žigosati na odhodni domači postaji. Ta vozni listek jim bo nato s potrdilom o udeležbi na kongresu in s povratnim železniškim žigom veljal tudi za

BREZPLAČEN POVRATEK

iz Zagreba domov.

V Zagrebu se bomo zbrali vsi udeleženci na kolodvoru in si bomo skupno oskrbeli četrtinsko vozovnico od Zagreba do Beograda z legitimacijo, ki jo prejmemo v Zagrebu pri našem odboru. Iz Ljubljane bomo odpotovali vsi udeleženci z ozemlja bivše Kranjske z osebnim vlakom

**V SOBOTO, DNE 13. OKTOBRA
OB 13.50 URI**

z glavnega kolodvora. Poskrbeli bomo za posebne oddeljene vozove. Udeleženci kongresa iz Štajerske in iz krajev ob progi Ljubljana—Zagreb, naj se nam pridružijo na ta vlak na svojih postajah.

Celotna voznina je preračunana po gornjem razporedu iz Ljubljane v Beograd in nazaj približno

NA 190.—DIN.

Skupna prenočišča so v Beogradu preskrbljena in naj se vsi, ki reflektirajo nanja, nemudoma prijavijo.

BREZ ODLOGA

naj pošljejo vse prijave, kolikor tega še niso storili, vsi krajevni in pripravljalni odbori ter naši zaupniki za vse priglasence iz svojega okoliša.

Posebni vlak bo odhajal iz Beograda v ponedeljek, dne 15. oktobra zvečer (točno uro še sporočimo), tako da bomo v torek, dne 16. oktobra zopet vsi doma.

Po prihodu v Beograd se bo razvil s kolodvora v mesto svečan sprevod in bi bilo zato želeti, da bi prišli udeleženci v Beograd v narodnih nošah.

Poskrbljeno je tudi za ceneno prehrano 9 do 10 Din na dan za kosilo in večerjo.

Pooblastila prejmejo vsi delegati na vlaku.

Vozna olajšava velja za polovično voznino od 11. do zaključno 14. oktobra za odhod v Beograd in od 14. do zaključno 17. oktobra za vrnitev iz Beograda. Četrtinska voznina iz Zagreba v Beograd in nazaj pa velja samo za posebni vlak. Voznih kart ne smete nikjer oddajati in jih skrbno hranite za povratek.

Vse nadaljnje informacije prejmete že pri odhodu na kolodvoru in v vlaku, večinoma pa tudi že v prihodnji številki »Edinosti«, ki bo izšla nekaj dni prej, kakor navadno.

Vse prijave, dopise in vprašanja, tičoča se kongresa in udeležbe na njem, pošljite nemudoma na naslov:

»EDINOST«, glasilo Jugoslovanske narodne stranke, Ljubljana, Poštni predal 115.

Vsi, ki ste se priglasili in ki to še nameravate storiti, ravnajte se disciplinirano po gornjih navodilih, da se tako izognemo vsem nepotrebnim oviram in nesporazumljenjem.

Pričakujemo, da se bodo tega veličnega prvega našega državnega kongresa udeležili polnoštevilno prav vsi, ki so nam, oziroma nam še bodo poslali prijave.

Vsi na delo in v borbo za svobodo, pravico in enakopravnost!

**Akcijski odbor
Jugoslovanske narodne stranke
za Slovenijo v Ljubljani**

Dalmatinova ulica 11
Poštni predal št. 115

SHODI

Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo 7. oktobra 1934

Pri Sv. Križu pri Kostanjevici ob 7. uri zjutraj na trgu pred cerkvijo.

V Cerkljah ob Krki ob 11. uri dopoldne pred cerkvijo.

V Leskovcu pri Krškem ob 3. uri popoldne na trgu pred cerkvijo.

Na shodih poroča za Akcijski odbor Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo član odbora g. **Drago Kornhauser.**

**Shodi so ob vsakem vremenu!
Udeležite se jih polnoštevilno
in privedite s seboj vse
znance in prijatelje!**

Slovensko podeželje vstaja

**Slovenski kmet stoji roko v roki z ostalimi sloji našega malega človeka odločno na braniku narodnih pravic in svoboščin —
Lepo uspeli shodi na Robu, pri Sv. Gregorju in na Vačah**

Tudi nebo nam je naklonjeno v letošnji mili, solnčni jeseni ter nam ugodno vreme omogoča prirejanje javnih shodov opozicijske Jugoslovanske narodne stranke nedeljo za nedeljo in praznik za praznikom. Sleherno priljubljenost izkoriščajo agilni člani strankinega Akcijskega odbora za Slovenijo, da pohite med narod in tamkaj sejeje v žalostne ter obupane ljudske duše kleno seme našega političnega evangelija, res vsenarodnega programa Jugoslovanske narodne stranke in pa prepotrebno tolažbo, ki jo je narod zaman tako dolgo pričakoval iz ust ljudi, ki se na zunaj dičijo z lažnim perjem — nacionalizma in dela za narodov blagor.

Tudi zadnjo nedeljo, dne 30. septembra je naša Jugoslovanska narodna stranka priredila tri javne shode, katerih vzorni potek in sijajni izid sta bila vsej javnosti ponoven dokaz, da naše slovensko podeželje prav nič ne zaostaja za brati na Hrvaškem in v Srbiji ter drugod po mili domovini Jugoslaviji.

Ob 7. zjutraj se je zbrala

NA VAČAH

pri Litiji pred cerkvijo velika množica domačega in okoliškega ljudstva in v širokem, toda gostem krogu obstopila zastopnika Akcijskega odbora za Slovenijo g. Rada Kolmana, ki je bil poverjen z nalogo, da tudi tukaj poželji večine prebivalstva razloži program Narodne stranke in pokaže trpečemu ljudstvu pravo

pot iz labirinta krize k novemu, boljšemu in svobodnejšemu življenju, ki ga naš pridni, delavni in pošteni mali človek tudi v polni meri zasluži. Pripomniti moramo še, da so se na nesramen način skušale delati prirediteljem shoda ovire in neprijetnosti s strani raznih odgovornih činiteljev, toda k sreči vse te zlobne nakane in dejanja niso rodila nobenega vidnejšega in pomembnejšega uspeha. Ker pa mora biti vsak dolg poravnán, bo narod ob priložnosti dostojno kvitiral tudi tega.

Shodu je predsedoval g. **Jakob Kimovec**, posestnik in bivši župan, ki je otvoril shod s priskrbenim pozdravom in krajšim nagovorom, nato pa je podal besedo g. **Kolmanu**, ki je podrobno razložil program Narodne stranke, opisal sedanji politični in gospodarski položaj v državi ter v jedrnatih, mestoma prav jedkih in trpkih besedah ožigosal mnogostransko izrabljanje vsega delovnega naroda s strani nesramnih tujih velekapitalistov in pa domačih izdajalcev narodnih interesov iz tabora JRKD oziroma novo krščene Jugoslovanske nacionalne stranke. Zbrani poslušalci so glasno obsojali vse zahrbtno, pod krinko lažnega nacionalizma skrivajoče se tatoveljudskega zaupanja in so soglasno sklenili, da se mora tak način političnega in za »narod zaslužnega« javnega delovanja brezpogojno preprečiti in končati. Ljudje, ki se ne sramujejo v dosego svojih umazanih, sebičnih

ciljev skruniti celo grobov in davno pokojnih državljanov, katere že po letih njihove smrti vlačijo iz grobov na volišča, kjer morajo glasovati za Jugoslovansko nacionalno stranko, **nikakor in najmanj** ne spadajo na vodilna mesta v našem narodnem in državnem življenju, temveč nasprotno v narodnem in državnem interesu le še na — vislice in za zamrežena okna. **Ljudje, ki ne spoštujejo zakonov in narodnih pravic, so izdajalci države in naroda, so največji škodljivci naše drage Jugoslavije!** Dovolj žalostnih dokazov za to protidržavno in skrajno nečastno »narodno delovanje« nudi razsodbe celjskega upravnega sodišča, s katerimi so bile pred dnevi razveljavljene občinske volitve v Kamniški Bistrici in v Lukovici ter pred tedni tudi pri Sv. Križu pri Kostanjevici in drugod.

Po končanem shodu se je na splošno željo poslušalcev tudi takoj izvolil pripravljalni odbor za ustanovitev krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke na Vačah, ki je sestavljen sledeče: predsednik g. Jakob Kimovec, posestnik iz Slivna, odborniki pa so gg. Anton Zornik, gostilničar z Vač, Evgen Brvar, krojač z Vač, Anton Pečar, posestnik iz Kržiš, Grošl Ivan, organist z Vač, Končar Jernej, posestnik z Vač, Trdin Štefan, posestnikov sin iz Kostrevnice, Jurjevec Gašper, posestnik iz Podbukovja, Cerar Karol, posestnik iz Slivna in Juvan Franc, posestnik iz Klenika.

Isto jutro ob 8. uri, ko je še vso lepo Dolenjsko ogrinjala gosta megla, znanilka solnčnega jesenskega dne, se je zbrala večstoglavna množica kmetov in delavcev od blizu in daleč

NA ROBU

pri Velikih Laščah, kjer je na prostoru pred Maučevo hišo otvoril shod domačin g. Ludvik Hiti, ki je iskreno pozval vse navzoče k složnemu delu za gospodarski, kulturni in socialni napredek našega podeželja. Nehati se že končno morajo žalostni, pretresljivi in vedno pogostejši primeri, ko se na prisilnih dražbah v brezcenje prodajajo zadnji repi iz hlevov.

Kako se pa nasprotno bogatje in redé na račun večine trepečega naroda razni brezvestni dobičkarji, sleparji in tuji čifuti, ki pa obenem sleparijo državo za sto in stomilijonske vsote na davkih in drugih dajatvah ali dobavah — (to dokazujejo vsej Jugoslaviji v sramoto zadnja odkritja velikih staviskijevskih sleparskih afer, kakor na pr. Našička d. d. itd.) — o tem je govoril zelo izčrpno in s suhimi dejstvi dokazano delegat Akcijskega odbora za Slovenijo g. Drago Kornhauser iz Ljubljane, ki je tudi obrazložil strankin program ter podaril nujno potrebo močnega, organiziranega nastopa vsega delovnega jugoslovanskega ljudstva proti svojim izkoriščevalcem in škodljivcem, skrivajočim se za kričeče barvane kulise vladne JRKD oziroma po novem: Jugoslovanske nacionalne stranke.

Ko je poskušal neki navzoči redki pristaš vladajoče, pa pri tem rapidno propadajoče JRKD stranke nekaj ugovarjati glede zadnjih volitev na Robu, je prejel od vsega zbranega ljudstva vsestranski odgovor s takimi živimi dokazi, da se je moral takoj umakniti in se osramočen pobrati tja, od koder je bil poslan branit Avgijev hlev JRKD stranke, iz katerega dan za dnem bolj smrdi. In zelo sumljivo smrdi, ker

se sliši, da zahteva sodišče v aferi Našičke d. d. in drugih čednih »udejstvovanjih za narodov blagor« izročitev dolge vrste samih najbohotnejših cvetov in vršičkov z vrta jugoslovanskega javnega političnega življenja. Po shodu se je ustanovil takoj krajevni pododbor naše strankine organizacije v Velikih Laščah za bivšo občino Rob z naslednjimi funkcionarji: predsednik je: g. Ludvik Hiti, posestnikov sin iz Velikega Osolnika, podpredsednik g. Jernej Tekauc, krojač z Roba, tajnik g. Viktor Adamič, posestnikov sin iz Kneja, blagajnik g. Matija Mauč, posestnik na Robu, odborniki gg. Peterlin Engelbert, posestnik z Roba, Peterlin Anton, posestnik iz Gradišča, Zgone Feliks, posestnikov sin s Podhojnega hriba, Jamnik Jože, posestnik z Roba, Nered Franc, posestnikov sin iz Mohorja, Cimperman Jože, posestnik iz Rup in Hiti Alojzij, posestnik z Roba, njihovi namestniki so gg. Zgone Anton, posestnik iz Sela, Tomažin Jože iz Mohorja, Gradišer Anton, posestnik iz Bavdkov, Zaje Franc, posestnikov sin iz Kneja, Cimperman Karol iz Tomažin in Marinček Stanislav, posestnikov sin iz Velikega Osolnika. V nadzorstvenem odboru so gg. Peterlin Štefan, posestnikov sin z Roba, Ivanc Janez, posestnik iz Zgonč in Hiti Karol, posestnikov sin iz Velikega Osolnika, njihovi namestniki pa so gg. Gradišer Peter, posestnik iz Bavdkov, Klančar Janez, delavec iz Mačk in Lenič Anton, posestnik iz Purkač. Za pododborova delegata sta bila predlagana in izvoljena gg. Hiti Ludvik, posestnikov sin iz Velikega Osolnika in g. Korošec Jože, posestnik iz Tomažin.

Z veličastnega shoda na Robu, kjer je ljudstvo pokazalo na prav manifestanten način svojo popolno in brezpogojno solidarnost z delom in nastopom Jugoslovanske narodne stranke in njenih vodilnih javnih delavcev, so odnesli vsi najlepše vtise in trdno upanje na zmago svobode, pravice in poštenja, za katero se bori Jugoslovanska narodna stranka.

Popoldne ob 3. uri pa se je napolnil prostorni »Gregorski dom«

PRI SV. GREGORJU

nad Velikimi Laščami do zadnjega kotička. Tudi tukaj sta govorila g. Ludvik Hiti in kot glavni poročevalec g. Drago Kornhauser, čigar izvajanja so navzoči nagradili z viharnim aplavzom in prisrčnim soglasjem. Predsedoval je shodu g. Dolšak Franc, posestnik iz Vintarjev.

V krajevni pododbor so bili nato izvoljeni: predsednik g. Dolšak Franc, posestnik iz Vintarjev, podpredsednik g. Marolt Ivan, posestnik iz Maršič, tajnik g. Marolt Stanislav, posestnikov sin s Pustega hriba, blagajnik g. Grebenc Ivan, posestnik pri Sv. Gregorju, odborniki gg. Žitnik Jože, posestnik iz Junč, Rigler Ivan, posestnik iz Praprošč, Poničar Franc, posestnik iz Črnca in Adamič Jože, posestnikov sin z Gašpinovega, njihovi namestniki pa so gg. Verovšek Franc, posestnikov sin iz Krnč, Brinšek Jože, posestnik iz Črnca, Brinšek Franc, krojač od Sv. Gregorja in Zidar Jože, posestnik iz Marolč. Delegat odbora je g. Marolt Franc, posestnik iz Junč.

Poravnajte naročnino!
Le od nje je odvisno izhajanje lista!

Mali človek in šola

Težko živi dandanes naš mali človek, saj komaj še zmaga neznosno breme, ki ga v obliki dolgov in najrazličnejših dajatev tišči kakor mora k tlom. Iz posojilnic odmeva zgolj krik dolgov, davkarija grozi z eksekucijo, izdatki pa naraščajo iz dneva v dan. In kljub temu obupnemu dejstvu so bile vse upravičene prošnje in pritožbe malega človeka doslej zaman, ker imajo zanj pristojni činitelji le — gluha ušesa. Komaj se je pred dnevi pričel šolski pouk, že prinašajo otroci domov iz šole neprijetno pošto, koliko dinarjev da je zopet treba odšteti za knjige, zvezke, razne »podmladke« itd. V šolo je že v samem začetku treba znositi več sto dinarjev, nihče pa ne vpraša staršev, kje jih bodo vzeli! Saj je splošno znano, da v marsikateri hiši ni denarja niti za sol in petrolej. Gorje pa, kjer je še mnogoštevilna družina, ker bi moral dotični kmet prodati najmanj dobro pitane vola, da bi z izkupičkom mogel kupiti otrokom predpisane šolske potrebščine. Ker pa je naš mali človek do skrajnosti izmogan in obubožan, je primoran pošiljati svoje otroke v šolo brez potrebnih knjig, česar posledica je pač ta, da trpe zaradi tega v prvi vrsti povsem nedolžni otroci, ki so potem radi očetove revščine in splošne krize po pouku — zaprti! Kakor da bi bili oni krivi, da njihovi starši nimajo denarja!

Poleg že itak visokih izdatkov za učne knjige in ostale šolske potrebščine se pa v zadnjih letih vpeljujejo še razne druge dajatve in to v obliki članarin in prispevkov za nadebudne — »podmladkarje«.

Upravičeno se huduje naš obrtnik, ker se otroci v šoli še neposredno uporabljajo za propagando tujih, večinoma čifutskih firm. V šoli se delé otrokom razni letaki in drobnarije, ki jih pošilja na pr. »dobri očka Bata«, »striček Tivar« ali kdo drugi. Seveda vse to le zato, da delajo otroci za zatiralce lastnega očeta — propagando. Torej onim, ki odjedajo že itak lačni in sestradani mladini vsakdanji prepotrebni kruh, mora ta uboga mladina še služiti kot — janičar.

Vprašamo le: Kdo pa plačuje več davkov? Ali »Bata« in »Tivar« ali pa narodno zavedni naši obrtniki? Ali se morda pod današnjim gospodarjenjem vladajoče JRKD stranke hoče na tak način pospeševati naš domači obrt?

Ne prosimo, temveč kar najodločneje zahtevamo, da čim prej izgine vsa škodljiva propaganda za tuje tvrdke iz naših narodnih šol! Isto velja tudi za propagandne letake raznih cikorij, mil, pralnih praškov, aspirina itd. Vsa tovrstna reklama spada po mnenju slehernega, količkaj pametnega človeka, na reklamne kioske in deske, kjer pa mora biti primerno kolkovana in taksirana. Za tako opravilo se navadno uporabljajo plakaterji, ki jih je že itak skoraj na vsakem vogalu po več brez posla. Zato pa še zgolj iz socialnega čuta energično protestiramo proti zlorabljanju naših otrok za raznašanje reklamnih letakov, ki niso vrhu vsega niti zakonitim predpisom odgovarjajoče — kolkovani!

Končno pa imajo menda v resnici naše narodne šole edini namen, da se šolska mladina za bodoče življenje nekaj nauči in pošteno vzgoji.

Resnici na ljubo pa moramo pripomniti, da zaradi omenjenega postopanja ne zadene niti najmanjša krivda našega vestnega učiteljstva, temveč le vse one, ki se jih tiče...

Pri tem šolskem poglavju bi obrnili pozornost javnosti in prizadetih činiteljev še na nekaj, kar absolutno ni v skladu z zakoni in pa z vzvišenim namenom, ki pripada naši narodni šoli. Vladajoča JRKD oziroma prebarvana Jugoslovanska nacionalna stranka prireja po vsej državi svoje strankine konference, ker javnih shodov zaradi pomanjkanja pristašev sploh ne more več brez blamaže in ogromnih denarnih žrtev spraviti skupaj. Do tu bi bila vsa stvar v redu in naravno umljiva. Nikakor pa ne more vsa poštena in nepristranska jugoslovanska javnost dopuščati, da omenjena vladna Jugoslovanska nacionalna stranka v večini primerov prireja svoje strankarske politične konference v šolskih poslopih. Šola je tudi z zakonom zaščitena pred takimi skrunitvami in zlorabljanji. Politika nikakor ne spada v našo narodno šolo, najmanj pa še taka protinarodna politika, kakor jo vodi JRKD stranka. Menda bo res treba krepko zavihetati bič in izgnati po svetopisemskem Kristusovem vzgledu razne kramarje in skrunilce iz templja narodne izobrazbe in dobre državljsanske vzgoje!

Domisleki . . .

Vzdih letoviščarjev ob koncu sezone: Teško srce in prazna denarnica!

Današnja kriza je posledica bankrota srca in človečanstva!

Odkar obstoja toliko zaprtih mej, je človeško trpljenje — brezmejno!

Marsikatera ženska se igra tako dolgo z ognjem, da — ugasne!

Spomenik, ki pri nas še manjka: Spomenik malega človeka, ki se mu dobro godi!

Znanje ne velja dandanes prav nič, zato pa glupost — vse!

Značilnost radio-stoletja: Besediči se v — prazen nič!

Vsaka stvar se pri nas tako dolgo preleva, da ostanejo — sami otrobi!

Edini umetniki, ki se pri nas od svoje umetnosti preživljajo, so umetniki v — stradanju!

Prav takoimenovani poznavci žensk navadno ne poznajo niti — svojih lastnih žen!

Pravica, ki dandanes najmanj velja, je — človečanska pravica!

Idealna jesen bi bila: Listje in kriza padata!

Najiskrenejša želja modernih ljudi: Svidenje s — starimi zlatimi časi!

Najtežje izkušnje mora človek pretrpeti v — šoli življenja!

Kaj moderne ženske prerade pozabljajo? — Da je zdravje važnejše od — lepote!

Ali ni čudno, da nam konference za zeleno mizo prinašajo vedno le — prazne mize?!

Nemčija po prevratu in danes

Obnovitev nemške vojne moči kljub mirovnim pogodbam — Mobilizirana industrija in promet — Tretjina proračuna v vojne namene — Usodna versajska zabloda

Po versajski mirovni pogodbi je prevzela Nemčija obveznost, da zniža svojo armado na 100.000 mož, od tega 4000 častnikov. Centralni generalni štab je bil kot glavni povzročevalec vojne nevarnosti sploh prepovedan. Dovoljena armada »Reichswehr« je profesionalna armada z 12-letnim službenim rokom. Po mirovni pogodbi dovoljena orožja so bila znašala 204 poljskih topov kalibra 77 mm, 84 manjših topov kalibra 105 mm, dočim Nemčiji težko topništvo sploh ni bilo dovoljeno, kakor tudi ne tanki, oklopni avtomobili, vlaki in vojna letala. Pomorska moč Nemčije je bila določena na 15.000 mož, brodovje pa na 6 oklopnice, 6 lahkih križark, 12 torpedolovcev in 12 torpedovk. Podmornice so bile prepovedane. Kar se tiče izdelovanja vojnega materiala je bilo dovoljeno Nemčiji le izdelovanje rezervnega materiala. Pred vojno je imela Nemčija tričetrtilijona vojakov in 14.000 topov.

Nemčija se je že takoj po prevratu trudila, da bi se osvobodila svojih trdih obveznosti. Načrt, ki ga je izdelal umorjeni general von Schleicher, si je postavil za cilj, da zviša efektivno stanje »Reichswehra« (državne brame) in izpopolni armado z izučeni kadri, z novim generalnim štabom, da pripravi mobilizacijski načrt ne le za armado, temveč tudi za industrijo in promet ter da izpopolni vso vojno opremo.

Ta načrt je v glavnih točkah realiziral general von Seeckt. Za povečanje številčnega stanja armade izven njenega okvira so se

uprabljala razna patriotska, gimnastična in politična društva ter organizacije, ki so bile vse že v svojem začetku organizirane na izraziti vojaški podlagi. Ta društva so bila večinoma tudi podlaga današnjih hitlerjevskih napadalnih »SA« in »SS« oddelkov. Na drugi strani pa je sama državna bramba s skrajšanjem vojaškega roka ustvarjala kader rezervnih častnikov. Obenem je bil kljub izrecni prepovedi mirovne pogodbe obnovljen tudi generalni štab. Bivši minister za narodno obrambo Gessler je izjavil, da prav nobena pogodba ne more Nemčiji prepovedati ustanovitve generalnega štaba. Nemčija da ga bo ustanovila, če bo to potrebno, čeprav v obliki kake trgovske delniške družbe. Zaenkrat je kljub slabotnim protestom ustanovila štab pri vojnem ministrstvu in zvišala tamkaj dovoljeno število častnikov od 300 na 1400.

Kar se tiče kakovosti nemške državne brame zadostuje, da citiramo generala von Seeckta, ki je dejal: »Zavezniki so vsilili Nemčiji tip armade, ki najbolj odgovarja bodoči vojni! Cilj, ki smo ga poudarili, ne pomeni formirati le navadno vojaško telo, temveč pripravljati poveljnike, ki jih bo narod potreboval v primeru nevarnosti.« Današnja državna bramba (Reichswehr) torej ni nič drugega, kakor le kader poveljnikov nemške armade.

Prihajamo k preporejeni nemški armadi. Nemčija more, kakor v posmeh vsem obvezam, pogodbam, protestom in razburjanjem,

že takoj danes postaviti na bojno polje 300.000 mož državne brambore, 150.000 mož policije, imenovane »Schupo« in 360.000 članov napadalnih oddelkov, skupaj torej 810.000 mož dovršeno oborožene vojske. V teku nekaj bodočih dni pa bo utegnili imeti na razpolago tudi ogromne rezerve.

Glede pomorske moči in oborožitve Nemčija ni niti najmanj bila prizadeta po prepovedi gradnje velikih bojnih ladij, temveč je pričela graditi posebno vrsto dreadnoughtov, ki so zaradi svoje brzine in zmožnosti tako zelo nevarne ladje, da sta morali Anglija in Francija poseči po enakem sredstvu in graditi enake 10-tonske ladje. Nemčiji je prepovedano tudi zračno vojno brodogradje, vendar more postaviti Nemčija danes že prvi dan vojne v boj 2400 bojnih in težkih bombarderskih letal. To tajno brodogradje obstoji iz 9 lovskih eskadril po 12 letal, 70 bombarderskih eskadril po 9 aparatov, iz 70 operativnih eskadril po 9 aparatov in iz 14 eskadril hidroplanov. Po načrtu pa se bo to število podvojilo, kar ne bo pretežno doseči, ker znaša kapaciteta 24 tovarn za izdelovanje letal po 2.500 aparatov na mesec.

O konjunkturi tovarn orožja priča tako uvoz raznih surovin, ki se je v mnogih postavkah napram lansnemu letu celo počel tvoriti, kakor tudi zvišano število delavcev, ki se je v vseh teh glavnih tovarnah podvojilo. V 31 nemških industrijskih mestih so velike industrijske tvrdke pripravljene, da na prvi znak prično izdelovati najdovršenejši vojni material; v 15 mestih so tovarne letal, v osmih pa velike kemične tovarne. S tem smo našli seveda le glavne točke in število nemške oborožitve. Samo v kemičnem oziru stoji na pr. pod neposredno kontrolo »Urada za industrijsko mobilizacijo« 34 tovarn. Plinski vojni posveča Nemčija veliko pozornost in pripravlja poleg stalnih poskusov in proučevanja produkcije na grandiozen način tudi vse svoje civilno prebivalstvo na obrambo pred strupenimi plini. Velepodjetji »Auer« v Oranienburgu in »Drueger« v Lipskem sta povsem urejeni za takojšnjo izdelavo milijona plinskih mask.

Poleg industrije je tudi promet pripravljen, da nemudoma stopi v službo armade v primeru mobilizacije; to velja zlasti za avtomobilizem. Nemčija ima danes 150.000 tovornih avtomobilov, od teh 6000 z električnim pogonom, dalje 522.000 osebnih avtomobilov in traktorjev, 374.000 motociklov in 500.000 malih motociklov. Davčne olajšave so uvedle v motorizacijo prometa izredno nagel tempo. Nemški »Autoklub« ima izdelan podroben načrt za mobilizacijo avtomobilskega prometa. Po tem načrtu so zgrajene tudi glavne avtomobilske cestne žile. Avtocesta Neustettin — Berlin — Hannover služi za prevoz 2., 3. in 6. divizije, avtocesta Beuthen — Sarrbruck preko Breslave — Lipskega in Frankfurta prevozi 3., 4. in 5. pehotne divizije in 2. ter 3. konjiške divizije, avtocesta Monakovo — Sarrbruck preko Stuttgarta prevozi 5. in 7. divizije itd. Sistem teh glavnih avtomobilskih cestnih žil izpopolnjujejo transverzalne Kiel, Hannover, Freiburg, Berlin, Nürnberg in Passau.

Kako velika gmočna sredstva troši Nemčija za svojo armado in oborožitev, se najbolje vidi iz primerjave nemškega vojnega proračuna s proračunom Francije, ki je danes najmočnejša vo-

jaška sila v Evropi. Nemški vojni proračun znaša 3.929,3 milijone frankov, dočim znaša francoski le 3.187,2 milijona. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da nemški izdatki za vojno niso obseženi samo v proračunu vojnega ministrstva, temveč da najdemo ogromne vsote v vojne namene tudi v raznih poglavjih drugih ministrstev. Tako je od predsedništva vlade odvisen inspektorat cest, ki so namenjene vojnim transportom. V proračunu notranjega ministrstva najdemo postavke za »nujno pomoč«, ki jih pod krinko »produktivnega skrbstva za brezposelne« požira oboroževanje. Proračun ministrstva za narodno gospodarstvo vsebuje izredno postavko za nakupovanje surovin v vojne namene. Proračun finančnega ministrstva ima postavko za nabavo vojaške obleke za policijo. Letalsko ministrstvo ima svoj specialen proračun. Poljedelsko ministrstvo ima poseben fond za ustanavljanje živčnih skladišč. Če seštejemo vse te postavke, dobimo ogromno

število 13 milijard frankov, ki jih nemški državni proračun žrtvuje pripravljaju na vojno. Čeprav smemo trditi, da je Nemčija v vojaškem pogledu pripravljena na vojno, ostaja vendar negotovo, ali je pripravljena tudi gospodarsko. Za vsako vojno so po znanem Napoleonovem izreku potrebne le tri stvari: Denar, še denar in zopet denar! V tem pogledu pa izgleda analiza nemških vojnih priprav precej neugodnejše. Vpostavitve armade in izdelava vojnega materiala sta Nemčijo gospodarsko povsem izčrpali, čeprav je dobila prehodno konjunkturo v industriji vojnega materiala. Če bi Nemčija mislila logično, bi morala uvideti, da po svojem gospodarskem stanju ni sposobna za vojno. Seveda je pa zadeva mnogo odvisna tako od nemške mentalitete, kakor tudi od stališča tujih sil, ki drže Nemčijo v izolaciji. Najbolj pa je vse odvisno od odločitve enega samega človeka, Adolfa Hitlerja, čigar ciljev ne more vedeti nihče.

Izrabljanje kmeta nima mej

Že ponovno smo pisali v našem listu o izredno težkih dajatvah, ki jih mora trpeti kmet pri prodaji in uvozu svojih kmečkih pridelkov v mesta, specialno pa v Ljubljano. Mestna trošarina oziroma uvoznina ter tržnina, da ostalih dajatev niti ne naštevamo, presega v Ljubljani s še posebnim ozirom na sedanjo krizo res vse meje. V mnogih primerih izkupi kmet ali kmetica na trgu, ker ne more zaradi obilne ponudbe razprodati vsega blaga, komaj toliko, kolikor je plačal oziroma plačala na mitnici. Dogajajo se pa tudi, in sicer ne prereditveno, da je kmet zastonj pripeljal več ur daleč svoje pridelke v mesto, kjer sploh ni ničesar prodal, temveč je smel za »ogled mesta« na mitnici odšteti visoke denarje.

Nepriimernost višine in obsega teh mestnih dajatev je uvidele tudi že več onih gospodov, ki jim morajo ležati take zadeve nekoliko bolj pri srcu, kakor pa navadnim občanom. Z besedami sicer priznavajo, da je to

ubogega kmeta sicer skrajno nesocialno in brez podlage, govore celo o ukinitvi vseh uvoznin in trošarin, to pa najbrže le zato, ker so na vidiku občinske volitve in pa združitev bližnjega podeželja z Ljubljano. Volilni glasovi so pač glasovi, pa

Pred dnevi je mestni dohodarstveni urad po svojih funkcijah izvedel nenapovedano kontrolo nad poslovanjem svojih nameščencev na vseh mestnih mitnicah. Nad to kontrolo pa kar dežuje pritožb iz vrst predmestnih in okoliških kmetov, ki preskrbujejo naše deželno stolno mesto Ljubljano z vsem potrebnim, da njeni prebivalci ne vzamejo konca od lakote in da se popolnoma posuše ter s pajčevinami ne zapredejo ljubljanske mestne blagajne. Kontrolni organi so namreč svoje delo izvajali tako rigorozno, da so morale kmetice oziroma mlekarice, ki so na zahtevo svojih stalnih strank pripeljale po nekaj kilogramov teh ali onih najnavadnejših poljskih pridelkov v mesto in to ne na trg, temveč na stanovanja svojih stalnih odjemalcev mleka itd., plačevati visoke kavejce za tržnino, katere sploh niso dolžne plačevati. Druge so zopet morale plačevati trošarino za pridel-

ke, ki danes skoraj nimajo nobene vrednosti, po cenah, kakršne imajo ti pridelki pozimi. Dogajali so se najrazličnejši primeri, ki so razburjali kmečko prebivalstvo, ko je prihajalo zjutraj v mesto.

Nimamo nič proti temu, da se opravlja služba vestno in vsem predpisom odgovarjajoče. Toda ljubljanski mestni očetje naj že vendar končno izprevidijo, da s takim

kmečkemu življu ustvarjajo nerazpoloženje, sovraštvo in vedno nepremostljivejši prepad med mestom in deželo, dočim bi se njihova gospodarska politika morala usmerjati v ravno nasprotni smeri, v intenzivnem stremljenju po čim tesnejšem zblizanju mesta in dežele.

Kaj bi rekli ti gospodje, ki za zeleno mizo marsikaj sklepajo brez proučitve dejanskega stanja zunaj mestnih mej, če bi se še kdaj povrnili obupni časi lakote in bi zopet romale procesije z nahrbtniki otovorjenih, sestradanih meščanov na deželo po najpotrebnejše, da jih ne vzame vrag zaradi praznega želodca? Kaj, če bi takrat vračal kmet milo za drago in zob za zob?!

Marsikaj se da izboljšati, če se že vse dajatve ne dajo enostavno odpraviti; treba je le imeti nekoliko uvidevnosti, dobre volje in pa ljubezni do bližnjega. Ne pozabljam tudi v Ljubljani, da je kmet glavni steber države in da bo s propadjo kmeta zgrmel v prepad pogube tudi vse ostalo! Zadnji resen opomin naj bosta samo stvarni, suhi številki razmerja prebivalstva v Jugoslaviji: 80 % kmetov proti 20 % vseh ostalih stanov!

Domisleki . . .

Moderen življenjski cilj je: Kako si skrajšam življenje?

Najpriljubljenejši izlet v sedanjih dneh je beg v — preteklost!

Jugoslavija je baje najbolj vetrovna država. Morda zato, ker si iščejo prav pri nas razni veteranjaki svojo srečo?!

Ženske nosijo na klobukih zopet peresa. Najbrže bo prav radi tega marsikaj zakonski možiček do golega — oskubljen!

Čudno! Najhitreje je dandanes nemoderno ono, kar je — moderno!

Iz našega pokreta

Naš pokret v Ljubljani

Kljub obširnemu pripravljalnemu delu za kongres je Akcijski odbor ob sodelovanju vseh pripravljalnih ljubljanskih krajevnih odborov neprestano na nogah in prireja potrebne sestanke in konference. Pretekli ponedeljek t. t. m. zvečer je bil prirejen dobro obiskan javen informativen sestanek v Krušičevi gostilni na Ljubljanski cesti v Zeleni jami, na katerem je poročal član Akcijskega odbora g. **Drago Kornhauser**.

V torek 2. t. m. zvečer pa je bila konferenca vseh ljubljanskih pripravljalnih odborov v vrtnem salonu »Pri levu« na Gosposvetški cesti, kjer je bila razprava o podrobni organizaciji stranke po mestnih okrajih in v predmestjih ter o novem volilnem zakonu za avtonomna mesta.

V četrtek 4. t. m. zvečer je bil informativni sestanek naših članov in somišljenikov v Tomačevem pri Ljubljani ob prav lepi udeležbi domačinov ter bližnjih sosedov. Tudi tukaj se bo v najkrajšem času za občino Ježico ustanovila krajevna organizacija Jugoslovanske narodne stranke

Gibanje stranke v državi

Preteklo nedeljo, dne 30. septembra t. l. je priredila Jugoslovanska narodna stranka preko nekaterih svojih narodnih poslancev in krajevnih organizatorjev lepo uspele javne shode v Novi Gradiški, Okučanih, Garešnici, Teočaku in Bežaniji pri Zemunu. Shodi so se povsod razvili v spontane navdušene manifestacije za kralja, državo, svobodo, pravico in enakopravnost.

VELENJE

V nedeljo, dne 23. septembra se je vršil v prostorih hotela Rak ustanovni občni zbor krajevnice organizacije Jugoslovanske narodne stranke za občino Velenje, ki ga je otvoril član Akcijskega odbora za Slovenijo g. **Drago Kornhauser** iz Ljubljane. Za predsednika zborovanja je bil izvoljen g. **Bohuslav Špital**, poročala pa sta mnogoštevilnim zborovalcem še gg. **Polanc** in **Kornhauser**. Pri volitvah je bil izvoljen naslednji upravni odbor: predsednik g. **Boguslav Špital**, podpredsednika sta gg. **Znoj Franc** in **Melanšek Miha**, tajnik g. **Polanc Josip**, blagajnik g. **Šilih Karol**, odborniki so gg. **Sovinek Avgust**, **Oštir Franc**, **Brglez Baltazar**, **Bračič Ivan**, **Zajc Zdravko**, **Trnek Janko**, **Koren Ivan**, **Povh Josip**, **Miklavžin Jernej**, **Jan Ludvik**, **Praprotnik Ivan** in **Ostrovčnik Anton**, njihovi namestniki pa so gg. **Skaza Franc**, **Glažer Franc**, **Uršič Josip**, **Meža Ivan**, **Pristovšek Martin**, **Košan Miha**, **Ruprecht Anton**, **Lešnik Jakob**, **Lednik Lovro**, **Brecl Miha**, **Jurko Alojz** in **Prevorčnik Viktor**. V nadzorstveni svet so bili izvoljeni gg. **Videmšek Jernej**, **Zaje Vekoslav** in **Kumer Anton**, za njihove namestnike pa gg. **Meža Josip**, **Pistotnik Martin** in **Sovinek Leopold**. Za delegate za okrajni občni zbor so bili predlagani in izvoljeni gg. **Polanc Josip**, **Znoj Franc** in **Koželj Josip**, za njihove namestnike pa prvi izvoljeni člani odbora po vrstnem redu. Doslej šteje naša organizacija v Velenju že 274 zavodnih, discipliniranih in odločnih članov, to število bo pa že v najkrajšem času, sodeč po zanimanju med ljudstvom, visoko na-

raslo. S pridnim naročanjem in točnim plačevanjem naročnine »Edinosti« hočejo vsi tukajšnji člani pomagati idealnim voditeljem in nosilec strankine ideje k zmagi poštenosti, pravice, svobode in enakopravnosti.

MARIBOR

Lepo število nas je že, ki z zadovoljstvom čitamo v »Edinosti«, kako razveseljivo raste Jugoslovanska narodna stranka tudi v Sloveniji. Posebno na deželi se narod skoraj soglasno izjavlja za to res narodno stranko, kar mora vsakega Jugoslavana, ki hoče dobro kralju in državi, iskreno razveseliti. Mi v Mariboru, ki nismo včlanjeni v režimski JNS oziroma bivši JRKD in ki ne vidimo, da bi ta stranka imela še sposobnost delati za mallega človeka, da bi se mu olajšalo njegovo gospodarsko in socialno stanje v tej strašni svetovni krizi, nočemo več stati ob strani, ampak vstopamo solidarno in kakor en mož v borbene vrste Jugoslovanske narodne stranke. Boli nas, ko moramo že dolgo časa gledati, kako postaja po našem slavnem generalu Mastru **osvojen Maribor vedno bolj nemški** in kako se prezira slovenski življelj od vseh strani, od Nemcev, nemčurjev, tujih nemških tovarnarjev in v zadnjem času celo od emigrantov iz Nemčije in Avstrije, katerih tukaj kar mrgoli. **Zdi se, kakor da smo danes v Mariboru tam, kjer smo bili leta 1914.** Dvanajsta ura bije in če bo odbila, ne da bi rešili Maribor slovanstvu, naj nosijo odgovornost za to oni, ki jim je vladna Jugoslovanska nacionalna stranka več, kakor pa slovenski Maribor, če bi kdo morda utegnil misliti, da je propadajoča JNS oziroma JRKD stranka v Mariboru priljubljena, bi se zelo zmotil. Le nekaj voditeljev, bivših partizanov, hoče še strahovati narod. Ti junaki žive v domišljiji, da mora pred njimi klečati vsak volilec in suženjsko odobravati njihova povelja. Pa bodo ti gospodje kmalu spoznali, da so se bridko zmotili. Naše borbene vrste se množe in naraščajo v armado, ki se zaveda, kakšne velike in napram narodu ter državi odgovorne naloge jo čakajo. **Izpolnili jih bomo brezobzirno in v celoti!**

TRBOVLJE

Ko vneti pristaši in agitatorji naše edine opozicijske Jugoslovanske narodne stranke hodimo med svojimi tovariši-trpini iz črnih rovov globoko pod zemljo, naletimo pogosto na neverjetno brezbriznost pri naših rudarjih. Ti ljudje so bili že tolikokrat prevarani, da so popolnoma otopleli za vsako javno delovanje in za izvrševanje državljskih dolžnosti in pravic. Kam pa ta apatija in abstinenca vodita naše trpeče delovno ljudstvo, je lahko uginiti. Če bo šlo še tako naprej, naj bo sleherni rudar, kmet in obrtnik prepričan, da bo bič JRKD stranke še težje padal po njegovem hrbtu.

Tovariši! Tako ne sme več iti dalje. Samo od sebe se ne bo nič izboljšalo. Ako boste prekrizanih rok čakali, da vam bodo le drugi izboljšali vaš položaj, bodite prepričani, da tudi teh drugih ne bo, ker bodo morali omagati in podleči v obupni, neenaki borbi. Takrat si boste morali sami izboljševati položaj. **Zato je zadnji čas, da se vsi združite v močno borbena fronto in pričnete že vendar po dolgotrajni abstinenci zopet aktivno sodelovati v**

vsem javnem življenju in pri kovanju svoje lastne boljše usode. Dolžnost slehernega državljanja je, da aktivno sodeluje v političnem življenju, pa bodisi to v režimski ali naši protirežimski opozicijski Narodni stranki. Ko se bo to zgodilo, bodite prepričani, da se bo vaš položaj izdatno izboljšal in nastalo bo splošno blagostanje v vsej državi, ker so ob uveljavljanju poštenosti v naši javni upravi dani za to tudi vsi pogoji. Če boste pa raje še nadalje stali ob strani, boste s tem še naprej potrjevali pred javnostjo videz, kakor da ste res vsi zadovoljni s svojim današnjim položajem. Če pa niste zadovoljni z današnjimi razmerami, jih pomagajte spremeniti in izboljšati s tem, da se vsi vpišete v Jugoslovansko narodno stranko, ki stremi za tem, da iz temelja izboljša sedanje nezno stanje 95 % vsega naroda v naši državi.

Ker zadnjič napovedani ustanovni občni zbor krajevne organizacije Jugoslovanske narodne stranke v Trbovljah zaradi splošne prepovedi vseh javnih sestankov in zborovanj v rudarskih revirjih ni bil dovoljen, smo sestavili poseben pripravljalni odbor, ki bo vodil vse organizacijsko delo do prihodnjega občnega zbora. Obilo hvaležnega dela in gradiva čaka naše organizacijske delavce v naši občini. Lotili se bomo tega dela v dobrobit našega rudarja in našega malega človeka sploh z vso doslednostjo, borbenostjo in brezobzirnostjo in vsej poštenu javnosti bomo razkrinkovali zločinska dela raznih odgovornih in drugih mogočnih činiteljev, ki se rede na delavskem telesu na škodo najširših plasti naroda in pa države. Pričakovati je, da bo nova občinska uprava za kritje vseh velikih javnih potreb poiskala kritje pri TPD kot tuji velekapitalistični družbi, ki se ji že mora onemogočiti izvajanje našega denarja v nenasitno tujino in ne pri našem izčrpanem rudarju in ostalem domačem prebivalstvu, ki stojita tik na robu absolutnega propada. — N. K.

STRUGE

Kakor smo že kratko omenili v dopisu pod to rubriko, je poslal predsednik pomožnega odbora za poplavlence v Strugah g. Franc Hočevnar st. našemu uredništvu izredno obširen članek, v katerem skuša odgovarjati na očitke in trditve, iznešene v prvotnem članku glede položaja in obnovitvenih akcij v Strugah in vsej, po povodnji prizadeti okolici. Pri tem pa je pričel postajati g. Hočevnar skrajno oseben in žaljiv. Na ta dopis, ki ga pa nismo zaradi preobširnosti mogli objaviti v našem skromnem listu, temveč smo ga dali na vpogled (naprošeni za to!) prizadetim Stružanom, smo prejeli še enkrat tako obširen dopis prizadetih poplavlencev iz Strug, ki pa tudi ostro in dokazovalno zavrača vse očitke g. Hočevnarja ter tudi postaja v ostri polemiki precej osebnega značaja. Zato smo vso zadevo, h kateri pa se bomo ob priložnosti še povrnili, ko se bo pričela razčiščevati pred najkompetentnejšim narodnim forumom, izročili našim poslancem in vsako nadaljnjo polemiko v tisku zavrnili odložitveno do časa, ko bo zadeva zadostno dozorela in zopet postala aktualna. Takrat bomo poslano nam gradivo v celoti uporabili in svrhu objektivne informiranosti vse poštene jugoslovanske javnosti.

IZ BOROVSKEGA KOTA

Z zadoščanjem moramo beležiti ugotovitev, da za našo »Edinost« tudi v tem šegavem Borovcu narašča zanimanje. Seveda pisanje našega tednika marsikdaj ni vseh tukajšnjim likvidatorjem umirajoče JRKD oziroma Jugoslovanske nacionalne stranke, zlasti ne, ker po stari navadi ne morejo prenesti skeleče čiste resnice. Za to pretirano razburjanje teh »velepolitikov« bi nasvetovali prizadetim mrzle obkladke, še bolje pa bo, da se tudi sami naroče na »Edinost«, da si v bodoče prihranijo naporno dirkanje za našim listom po vsej vasi. Saj petični, hvala Bogu, so še precej, celo tako, da si lahko naročajo celo kopo nemških li-

stov. O njihovi narodni zavedenosti je že vnaprej izključen in prepovedan vsak dvom, saj so ob prevratu celo med raznimi svojimi nemškimi »pinčerli« vpejali kot občevalni jezik — slovensčino, in to kar čez noč. Pač pa moramo z obžalovanjem ugotoviti, da tem vrlim narodnjakom kljub temu, da se nam silno smilijo, ne moremo pomagati in jih moramo še nadalje brezsrčno žrtvovati iskreni, brezobzirni narodni čistilnici in mlatilnici »Edinosti«, ki bo znala temeljito iztrebiti škodljivi — plevel. »Uzajljenim« gospodom pa prav od srca želimo, da bi čimprej prišli do ravnotežja z ono dobro voljo, ki je neobhodno potrebna zlasti v tukajšnjem vodovodnem in tujskoprometnem vprašanju. —

Gospodarstvo

Kjer bo v zimi primanjkovalo krme, naj že danes mislijo na od pomoč. Najprej naj se ravnajo po pravilu, da je vedno boljše prekriti čez zimo raje malo glav živine, toda to dobro, nego veliko glav slabo in pičlo. Odprodajajo se one, ki so najslabše za pleme in donos. Pri tem naj se nikakor ne čaka zime, marveč stori čim prej. Slabo rejene živali se spitačo z dobro jesensko pašo, z odpadlim sadjem in svežimi sadnimi tropinami. Z odvisno gotovino pa si nabavi močnih krmil za preostalo živino. Močna krmila pospešijo dobro izrabo pridelane krme, katere ne zadostuje šest kilogramov na dan in glavo, pa če bi to bilo tudi najboljše seno. Kdor se odloči za nabavo močnih krmil, naj kupi predvsem, ako le mogoče, skupno s svojimi sosedi, oljne tropine in poleg teh še žitni, predvsem ječmenov zdrob. Seno se dokupi le tedaj, če imamo močnih krmil v zadostni množini. Dokupovati slamo namesto sena pa pri današnjih cenah ne kaže. Komur primanjkuje gotovine za nakup potrebnih krmil in mu tudi odprodaja glav v hlevu ni mogoča, stori dobro, da seže po cenenih krmilnih sredstvih, ki se v letih zadostne krme ne upoštevajo.

Koliko glav živine? Pravilno je, da imamo le toliko glav goveje živine v hlevu, kolikor jih lahko dobro prerediti skozi vse leto. Bolje je n. pr., da imamo le štiri krave, ki nam na dan donajajo skupno 48 litrov mleka, kakor pa šest krav, ki molzejo na dan le 30 do 40 litrov mleka. Da je to velika razlika, mora vsakdo uvideti. Pri tem ne smemo pozabiti na mlado govejo živino, ki jo moramo tudi dobro in obilno krmiti, ako hočemo, da bo kaj iz nje. Na premnogih kmetijah vidimo slabo rejene, malo mlečne krave in preslabo govedo. Zakaj? Le prepgostokrat zato, ker pride na pridelano krmo preveč živali. Med pridelanimi krmili in številom glav živine ni pravega razmerja. To je največja napaka hlevskega gospodarstva. Bogastvo hleva ni v številu glav živine, pač pa v kakovosti in donosu. Mesto, da se bahaš, da imaš toliko glav živine v hlevu, delaj raje na to, da lahko porečeš, da imaš v hlevu krave, od katerih ti daje povprečno vsaka 12 do 15 litrov mleka na dan. V številu živine te lahko vsakdo posnema, v mlečnosti pa te ne bo kmalu.

Kmetje, razkužite semena! Iz naših krajev, pa tudi od drugod se čujejo pritožbe, da je letos trda snet napravila mnogo škode. Marsikdo misli, da bo moral se-

me zamenjati z zdravim. Gotovo se je že mnogi kmet odločil za to v boju proti zavratni žitni bolezni. Seme strdo snetjo pa se ne da dognati, zato se svetuje, naj bi kmetje vsako leto seme razkuževali. Za razkuževanje se dobijo posebne sestavine, ki uničujejo razen sneti še razne druge žitne bolezni. Naročajo se pod imenom »tillantini« ali »ceretani«. dr. Način razkuževanja je dvojen: ali potom prašenja ali namakanja. Splošno se nasvetuje suho prašenje, ki ne uničuje kaljivosti in zahteva tudi manj dela. Saj je treba samo kupljeni prah dobro premešati s semenom in se to lahko stori pred setvijo. Razkuži se samo toliko semena, kolikor ga isti dan posejemo. Razkuževanju je na vsak način dajati prednost pred menjavanjem semena, ker se pri slednjem kmet le prelahko uračuni. Če nismo novega semena zadostno prizkusili, se navadno zniža žitni pridelek.

Gobe — važen vir dohodkov. Zadnja leta se v naših krajih razvija nov »obrt«: nabiranje gob, ki se sveže ali posušene prodajajo za razmerno dobro ceno raznim kupcem. Posebno za naše mlade ljudi je tovrstna zaposlitev velike važnosti, ker prinese tudi v borno hišo nekaj prepotrebnih dinarjev. Letošnja »gobja« jesenska sezona ne zaočaja v ničemer za lansko in predlansko. Kaj je pri nabiranju gob najvažnejše? Gobe naj se ne rujejo brezobzirno, temveč pri me se vsaka goba narahlo spodaj in se zavrti tako, da ostane ploščice pod zemljo nepokvarjeno. Tako rastejo na istem mestu gobe tudi prihodnje leto. Prezele gobe naj se ne trgajo, ker so navadno neuporabne, ko pa dozori in razpadejo, oplodijo zemljo za novo rast. Koder prodajajo gobe posušene, naj dobro pazijo na pravilno rezanje in sušenje. Gobe morajo biti rezane na tanke in široke lističe, suše pa se najbolje na zraku in solne. Vлага in počasno sušenje uničujeta svežo belo barvo, da gobe porumenijo in celo počrni. Zato naj se gobe pred nočjo spravljajo domov. Gobe so posušene tedaj, ko šumijo, kadar jih pretresemo. Jasno je, da se temeljito očistijo in osušijo. Tudi tukaj velja pravilo: Čim lepše je blago, tem višja je njegova cena.

Domisleki . . .

Stara resnica: Kdor se skozi svet prebije, tega svet — nabije!
Moderno varčevanje: Varčuje se tam, kjer sploh nič ni!

Po svetu in domovini

Izgón naših delavcev iz Francije. Ukrepi francoske vlade proti tujim delavcem so močno prizadeli tudi naše delavce, ki so se izselili v borbi za kruhom v to zavezniško državo. Večji del naših rudarjev mora že 11. oktobra zapustiti Francijo.

Romunska vlada je podala ostavko. Sestava nove vlade je bila zopet poverjena dosedanjemu ministrskemu predsedniku Tatarescu. O vzrokih demisije se govori marsikaj. Velik delež na njeni povzročitvi nosi zunanji minister Titulescu, precej pa so krive tudi velike poverbe in korupcijske afere, ki so bile odkrite v zadnjih dneh ter so bili aretirani razni najvišji romunski civilni in vojaški uradniki.

Na Španskem traja že nekaj dni ostra vladna kriza, ki še ne kaže pravega upanja na zadovoljivo rešitev. Kakor izgleda, bo sestavil vlado radikal Lerroux.

Ugoden vpliv javnih del na nemško industrijo so ugotovila v zadnjem času razna nemška velepodjetja. Vladni načrt o izvajanju javnih del je bil povsem posrečen in je v polni meri dosegel svoj namen: pobijati brezposelnost. Vsa zasebna industrija si je z izvajanjem tega vladnega načrta občutno opomogla. Ta ugotovitev je še tembolj važna, ker se je ves trud za povečanje trgovine s tujino izjalovil.

Velike protifašistične demonstracije so se razvile pred dnevi ob priliki koncerta neke italijanske kapele v New Yorku v nekem lokalni na XIV. aveniji. Demonstranti, ki jih je bilo nad 8000, so skušali z vzkliki na Musolinijevo pogibelj prepričati koncert. Policija je šele potem, ko je prejela močno ojačenje, razgnala demonstrante, izprazniti pa je tudi morala gledališče, kjer naj bi se bil koncert vršil.

Francosko vojno brodogradništvo ob severni francoski obali bo močno povečano in izpolnjeno z najmodernejšimi izsledki pomorske vojne tehnike.

Arabsko prebivalstvo v Tunisu je zajelo veliko razburjenje in nemiri so na dnevnem redu. Trgovine so večinoma zaprte in v vseh večjih obratih se stavka. Oblasti oskrbujejo prebivalstvo z vojaškim kruhom. Domačini so se uprli zaradi prestrogega režima Francozov.

Svetovna petrolejska produkcija je z ozirom na močno povečanje konzuma v prvem letošnjem polletju znatno narasla in je znašala v 6 mesecih 104 milijone ton petroleja napram 97 milijonom ton v istem času preteklega leta. Najbolj se pozna dvig produkcije petroleja v Združenih državah in Rusiji, dočim je produkcija v Mehiki občutno padla.

Mestna občina v Skoplju je imela srečo, da ji je finančni minister odobril posojilo pri Državni hipotekarni banki v znesku 36 milijonov dinarjev. Od te vsote bo občina porabila 30 milijonov dinarjev za zgradbo vodne električne centrale na Treski pri Skoplju, za zgradbo vodovoda in kanalizacije, 6 milijonov pa za zgradbo šol in magistrata.

Dnevi težkih nesreč v Sloveniji. Preteklo nedeljo se je pri avtomobilski nesreči ubil blizu Celja prvi podstarešina Jugoslovanske gasilske zveze in višji poštni kontrolor g. Jernej Vengust iz Celja, star šele 56 let. Pokojnik, ki je bil znan kot sijačen organizator gasilstva, je bil pokopan ob ogromni udeležbi prebivalstva in gasilcev v tork

popoldne. Ob priliki te nesreče je bilo več drugih gasilcev nevarno poškodovanih. — Istega večera je zavozil v neko drevo pri Žalcu Rodetov tovorni avtomobil, ki je vozil godbenike ljubljanske »Zarje« iz Maribora v Ljubljano. Več godbenikov je bilo nevarno ranjenih prepeljanih v celjsko bolnišnico. — Na Pohorju se je pri vožnji po gozdni železnici poškodovala soproga uglednega vrhniškega industrijca in gospodarskega strokovnjaka g. Josipa Lenarčiča. Kakor doznavamo, njene poškodbe k sreči niso težjega značaja. — Mimo naštetih pa se je pripetilo v zadnjih dneh v raznih krajih naše ožje domovine še večje število drugih manjših nesreč in poškodb.

Na velikem protestnem shodu čevljarjskih mojstrov in pomočnikov v Pančevu so zborovalci nastopili v impozantnem številu z demonstracijami proti »Bati«. Neki govornik je med drugim izjavil: »Bata je v Jugoslaviji Jugoslovan, v Nemčiji Nемец, na Kitajskem Kitajec, v Afriki pa Culukafer...«

Zanimivosti

Godba še miši »pana«. V Koprivni pri Bihaču živi seljak Štikovac, ki je znan kot čarovnik, ki ponoči na debelo pokončuje miši. Gospodarji ga v te svrhe najemajo in plačujejo. Ponoči se seljak zapre v poslopje, kjer gospodarijo miši, in zjutraj jih je cel kup pobitih okrog čarodeja. Fantje so hoteli odkriti skrivnost njegove čarovnije in so se nekoč skrili v poslopje, kjer je bil tudi seljak naročen. Ponoči so slišali samo droben piskajoč glasek, s katerim je čarodej vabil miši iz lukenj in jih pobijal. Zjutraj je bilo okrog njega ubitih nad 100 »eksemplarjev«.

Človeški želodec. Marsikoga bo zanimalo, koliko pojé in popije zdrav človek v svojem življenju. Če vzamemo povprečno starost zdravega človeka 70 let, dobimo ogromne številke stotov raznih živil, ki jih je premler s svojimi slabimi, včasih celo z umetno narejenimi zobmi, ubogi zemljan v svojem življenju. Zdrav človek pojé v 70 letih približno 14.000 kg kruha in drugih močnatih jedi. Če bi iz moke, ki jo zavžije človek, spekli hleb kruha, bi bil ta hleb dolg 25, širok 25 in visok 25 metrov ter bi meril 1200 kubičnih metrov. Nadalje pospravi človek vagon krompirja, več hektarjev solate, 60 stotov mesa, kar bi bila lepa čreda 10 glav živine. Jajc pojé približno 10.000, sladkorja pa porabi 50 meterskih stotov in 8 stotov soli. Ne zadovolji pa se človeški želodec samo z gosto hrano. Potrebuje poleg te tudi precej tekočine in izpije v 70 letih približno 165 polovnjakov vode in drugih pijač. Pri pijančih pa se ta množina pijač še poveča. Skupno pojé zemljan v 70 letih približno 75.000 kg goste hrane in popije 47.000 litrov pijač. Vse te dobrrote bi komaj natovorili na 8 velikih železniških vagonov.

Pametna uredba. V Londonu je stopila v veljavo uredba, po kateri je motornim vozilom od pol 12. ure ponoči do 7. ure zjutraj prepovedano vsako troljenje. Tako upajo, da bo varovan nočni mir. Tudi so uverjeni, da bodo ljudje vedeli, da ni svarilnih znakov pred avtomobilskimi nesrečami in bodo sami bolj pazili.